

ΑΔΕ

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

Η «ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗ»

Κυρωθὲν διὰ Β. Διατάγματος τῆς 11 Νοβρίου 1899.

ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΝΑΟΥ

ΤΗΣ

«ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗΣ»

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Δ. Γ. ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ

8 — Ὁδὸς Πραξιτέλους — 8

1903

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1234

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

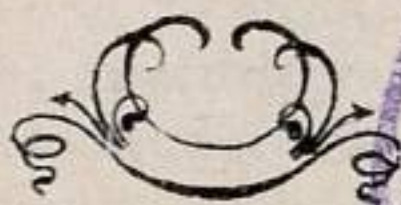
Η «ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗ»

Κυρωθὲν διὰ Β. Διατάγματος τῆς 11 Νοβρίου 1899.

ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΝΑΟΥ 2059

ΤΗΣ

«ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗΣ»

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Δ. Γ. ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ

8 — Ὁδὸς Πραξιτέλους — 8

1903

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

KATAΣΤΑΤΙΚΟΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΡΩΤΟΥ

Η ΕΚΔΟΤΗΤΑΙ

ΕΝ ΤΗ ΠΟΛΕΙ ΤΗΣ ΑΘΗΝΗΣ

ΕΝ ΤΗ ΠΟΛΕΙ ΤΗΣ ΑΘΗΝΗΣ

ΕΝ ΤΗ ΠΟΛΕΙ ΤΗΣ ΑΘΗΝΗΣ

ΕΝ ΤΗ ΠΟΛΕΙ ΤΗΣ ΑΘΗΝΗΣ

ΕΝ ΤΗ ΠΟΛΕΙ ΤΗΣ ΑΘΗΝΗΣ

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

«**Η ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗ**»

Κυρωθὲν διὰ Β Διατάγματος τῆς 11 Νοβρίου 1899.

Α'. Σύστασις καὶ σκοπὸς τῆς ἀδελφότητος.

Ἄρθρον 1. Ἡ ἐν Ἀθήναις τῷ 1899 δυνάμει τοῦ ἀπὸ 11 Νοεμβρίου Β. Διατάγματος συσταθεῖσα Ἀδελφότης ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «**Ἡ Ἑκατονταπυλιανὴ**» σκοπὸν ἔχει κατὰ τὸν παρόντα κανονισμόν τὸν ὁμοφώνῳ ψήφῳ τῶν μελῶν ἀναθεωρηθέντα καὶ τροποποιηθέντα, τὴν ἐνίσχυσιν τῆς κατ' ἔτος ἐν Πάρῳ τελουμένης πανηγύρεως τὴν 15 Αὐγούστου, ἡμέραν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, διὰ τῆς μεταβάσεως ὅσον ἐνεστί περισσοτέρων προσκυνητῶν.

Β'. Μέλη τῆς Ἀδελφότητος.

Ἄρθρον 2. Μέλη τῆς Ἀδελφότητος γίνονται πάντες, ὅσοι συνεισφέρουσιν ἔτησίως δραχμὰς ἑξ (6), ἢ εἰς πεντηκονταλέπτους μηνιαίας καταβολάς, πάντες οἱ κάτοικοι Αθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἢ καὶ τῶν Περιχώρων, πάσης τάξεως καὶ ἐπαγγέλματος· δύνανται δὲ ταῦτα νὰ καταβάλωσι καὶ δραχμὴν μηνιαίως ἥτις θέλει χρησιμεύσει δι' εἰσιτήριο Α' ἢ Β' θέσεως.

Γ'. Καθήκοντα Μελῶν.

Ἄρθρον 3. Ἄν μέλος τι καθυστερήσῃ τὴν συνδρομὴν τοῦ ἐπὶ τρίμηνον στερεῖται τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι. Ἄν δὲ ἐξακολου-

ἢ καθυστεροῦν ἐπὶ ἑξ μῆνας, διαγράφεται τοῦ μη-
νώου καὶ ἀπόλλυσι τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιστροφῆς
τῶν χρημάτων, ἅτινα κατέβαλε.

"Α ρ θ ρ ο ν 4. Δύναται καὶ πάλιν παλαιὸν μέλος
ἐγγραφῇ ἐκ νέου ἀφ' οὗ προηγουμένως αἰτήσεται
αὐτο, δι' ἐγγράφου αἰτήσεώς του παρὰ τοῦ Δ. Συμ-
βουλίου, ὅπερ δέον ν' ἀποφανθῇ διὰ τὴν ἐκ νέου ἐγ-
γραφὴν του.

"Α ρ θ ρ ο ν 5. Πᾶν νέον μέλος δύναται νὰ ἐγ-
γραφῇ εἰς οἴαν δήποτε ἐποχὴν, Ὑποχρεοῦται ὅμως
νὰ καταβάλῃ τὰς προηγουμένας μηνιαίας καταδο-
λὰς μέχρι τῆς 15 Ἰουλίου, ἔχον ὑπ' ὄψει ὅτι ὡς ἀρ-
χὴ τοῦ ἔτους λαμβάνεται ἡ 1η Αὐγούστου.

Δ'. Διοίκησις τῆς Ἀδελφότητος

"Α ρ θ ρ ο ν 6. Ἡ ἀδελφότης διοικεῖται ὑπὸ δεκα-
εξαμελοῦς συμβουλίου, ἥτοι ἐνὸς Προέδρου, Ἀντι-
προέδρου, Γραμματέως, Ταμίου καὶ ἑώδεκα Συμβού-
λων· ἐκλέγεται δὲ ὑπὸ τῆς Γεν. Συνελεύσεως τῶν
μελῶν διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας κατὰ τριετίαν. (Ὁ
Πρόεδρος πάντως ὀφείλει νὰ ᾔηνε Πάριος). Δύναται
δὲ ἂν μέλος τι τοῦ Συμβουλίου φανῇ ῥάθυμον, ὁ
Πρόεδρος κατ' ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου νὰ ἀντικα-
καθιστᾷ τοῦτο μετὰ προηγουμένην ἐγγράφον πρόσ-
κλησιν, εἰὰν ἀπουσιάσῃ ἀδικαιολογῆτως ἐπὶ τρεῖς συ-
νεχεῖς συνεδριάσεις.

"Α ρ θ ρ ο ν 7. Ἵνα ἐκλεγῇ τις μέλος τοῦ Συμ-
βουλίου, δέον νὰ ᾔηται κάτοικος τῆς πόλεως Ἀθηνῶν
ἢ Πειραιῶς.

"Α ρ θ ρ ο ν 8. Ἀπαντα τὰ μέλη τοῦ Δ. Συμβου-
λίου ἐργαζόμενα δωρεάν, εἰσὶν ἀλληλεγγύως ὑπεύ-
θυνα ἀπέναντι τῆς ὀλομελείας, διὰ πᾶσαν ἐξ ἀμελεί-
ας προκύψασαν ζημίαν, εἰς τὰ συμφέροντα τῆς Ἀ-
δελφότητος.

"Α ρ θ ρ ο ν 9. Ἐν περιπτώσει παραιτήσεως, ἐνε-

κα σωματικῆς ἀνικανότητος ἢ θανάτου μέλοις τινὸς τοῦ Συμβουλίου, ἢ καὶ ἀδικαιολογήτου ἀποχῆς αὐτοῦ, (κατὰ τὰ ἐν ἄρθρῳ β' εἰρημένα) προσκαλοῦνται εἰς ἀντικατάστασιν οἱ κατὰ σειρὰν ἐπιλαχόντες.

Ε'. Καθήκοντα Συμβουλίου

"Α ρ θ ρ ο ν 10. Τῇ ἐγγράφῳ προσκλήσει τοῦ Προέδρου, τὸ Δ. Συμβούλιον συνεδριάζει τακτικῶς μὲν κατὰ μῆνα, ἐκτάκτως δὲ, ὡσάκις ἂν παραστῇ ἀνάγκη.

"Α ρ θ ρ ο ν 11. Τὸ Συμβούλιον θεωρεῖται ἐν ἀπαρτίᾳ ὅταν ὦσι παρόντα ἐννέα μέλη τοῦλάχιστον.

"Α ρ θ ρ ο ν 12. Πᾶσα ἀπόφασις σχετικὴ πάντοτε πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν, λαμβάνεται διὰ σχετικῆς πλειοψηφίας τῶν μελῶν τοῦ Δ. Συμβουλίου, ἅτινα ἅπαντα ἔχουσι ψῆφον· ἐν ἰσοψηφίᾳ, νικᾷ ἡ τοῦ Προέδρου ψῆφος.

"Α ρ θ ρ ο ν 13. Πᾶσαι ἐν γένει αἱ ἀποφάσεις τοῦ Δ. Συμβουλίου καταχωρίζονται εἰς τὸ βιβλίον τῶν Πρακτικῶν, ἅπερ ἀναγινωσκόμενα ἐν νομίμῳ συνεδριάσει ὑπογράφονται παραχρῆμα ὑφ' ὅλων τῶν ἐν αὐτῇ παρευρισκόμενων μελῶν, τιθεμένης ἅμα καὶ τῆς τῆς Ἀδελφότητος σφραγίδος.

"Α ρ θ ρ ο ν 14. Ἡ τε παράδοσις καὶ παραλαβὴ τῆς ἐν γένει περιουσίας τῆς ἀδελφότητος, ἐνεργεῖται ἐντὸς τῆς πρώτης ἐβδομάδος ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς παρόντων ἐν ἀπαρτίᾳ τῶν μελῶν τοῦ τέως καὶ τοῦ νέου Συμβουλίου ἐπὶ τῇ βάσει πρωτοκόλλου, καταχωριζομένου ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν Πρακτικῶν τοῦ Δ. Συμβουλίου.

ΣΤ'. Προέδρου Καθήκοντα.

"Α ρ θ ρ ο ν 15. Ὁ Πρόεδρος συγκαλεῖ τὰ μέλη τοῦ Δ. Συμβουλίου ὡς καὶ τὴν ὁλομέλειαν τῆς Ἀ-

Η'. Γραμματέως καθήκοντα

Ἄρθρον 17. Ὁ Γραμματεὺς συντάσσει τὰ τοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν Συνελεύσεων, ἐν γένει πρακτικὰ, ἅτινα καὶ φυλάττει ὑπ' εὐθύνην του, ἀναγινώσκει ἐν συνεδρίᾳ τὰ διάφορα ἔγγραφα τῆς Ἀδελφότητος, διεξάγει τὴν ἀλληλογραφίαν, τηρεῖ πρωτόκολλον εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἔγγράφων, μητρῶον τῶν μελῶν, φυλάττει τὴν σφραγίδα καὶ τὸ ἀρχεῖον τῆς Ἀδελφότητος, συνυπογράφει μετὰ τοῦ Προέδρου τὰ ἐξερχόμενα ἔγγραφα. ὥς καὶ τὰς γνωστοποιήσεις πρὸς συγκρότησιν Συνελεύσεων. Ὑποχρεοῦται δὲ νὰ ἐκπληροῖ καὶ ἄλλας ὑπηρεσίας παρουσιαζόμενας, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἀδελφότητος. Τὸν Γραμματέα κωλυόμενον ἀναπληροῖ ὁ νεώτερος τῶν κατὰ σειράν ἐπιτυχόντων Συμβούλων.

Θ'. Ταμίου καθήκοντα

Ἄρθρον 18. Ὁ Ταμίας ὑπόλογος ὢν καὶ ὑπεύθυνος προσωπικῶς διὰ τὴν περιουσίαν τῆς Ἀδελφότητος τηρεῖ ἐν λεπτομερείᾳ βιβλίον ταμείου ἐν ᾧ ἔγγράφονται κατὰ χρονολογικὴν σειράν τὰ τε ἔσοδα καὶ ἔξοδα.

Προσέτι ὁ Ταμίας ὑπογράφει τὰς διπλοτύπους ἀποδείξεις τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος, ὑποβάλλει κατὰ μῆνα εἰς τὸ Συμβούλιον συνοπτικὴν κατάστασιν τῶν εἰσπράξεων, καταθέτει κατ' ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τὰς εἰσπράξεις παρὰ τινι Τραπεζῇ, ἐφαρμόζει τὸν περὶ χαρτοσήμου Νόμον, παραλαμβάνει τὰ πρὸς ἐξαργύρωσιν χρήματα παρὰ τῶν Τραπεζῶν (δυναμει ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου) καὶ τοὺς δεδοσμένους τόκους τῶν καταθέσεων. Ὁ Ταμίας ὀφείλει νὰ μὴ ἔχη εἰς χεῖράς του μετρητὰ πλείονα τῶν 50—100 δραχ. Πᾶσα δαπάνη ἐνεργουμένη ἄνευ τῆς

ἀποφάσεως τοῦ Δ. Συμβουλίου ἐπιβαρύνει ἀτομικῶς τὸν Ταμίαν.

Προκειμένου περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ Ταμίου, ἀποφαίνεται ἡ ὁλομέλεια τοῦ Δ. Συμβουλίου διὰ σχετικῆς πλειονοψηφίας. Κωλυόμενον ἢ ἀπόντα ἀναπληροῖ ὁ Πρόεδρος.

Γ'. Συνέλευσις μελῶν.

"Α ρ θ ρ ο ν 19. Κατ' ἔτος μία τακτικὴ συνέλευσις συγκροτεῖται (ἐκτάκτως δὲ ἐὰν παρουσιαθῇ ἀνάγκη) ἥτοι τὴν 2αν Κυριακὴν τοῦ 7)βρίου.

"Α ρ θ ρ ο ν 20. Τὰ μέλη συνέρχονται συμφώνως πρὸς τὴν γνωστοποίησιν τοῦ κ. Προέδρου ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ ὠρισμένῳ. Θεωρεῖται δὲ ἐν ἀπαρτίᾳ ἡ Συνέλευσις ὅποταν ὁ ἀριθμὸς τῶν αὐτοπροσώπως συνελθόντων ἐταίρων τῆς ἀδελφότητος ἀποτελεῖ τὸ τέταρτον τοῦ ὅλου. Μὴ γενομένης δὲ ἀπαρτίας ἡ συνέλευσις συνέρχεται μετὰ ὀκτῶ (8) ἡμέρας, ὅτε καὶ θεωρεῖται ἐν ἀπαρτίᾳ ὅσα καὶ ἂν προσέλθωσι μέλη.

"Α ρ θ ρ ο ν 21. Μετὰ τὸν καταρτισμὸν τῆς ἀπαρτίας τῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ὅσα δῆποτε μέλη καὶ ἂν παραμείνωσιν, ἡ συνέλευσις λογίζεται πλήρης καὶ προβαίνει εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν τῶν ζητημάτων τῶν ἀφωρώντων τὸν σκοπὸν τῆς Ἀδελφότητος.

"Α ρ θ ρ ο ν 22. Εἰς τὴν συνέλευσιν ὁ μὲν Πρόεδρος, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ καταλόγου καὶ τὴν ἐπικύρωσιν τῶν πρακτικῶν, ἀναφέρει τὰς κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐργασίας τῆς Ἀδελφότητος, ὁ δὲ Ταμίας, ἀναγινώσκει τὸν ἀπολογισμὸν τῶν τε ἐσόδων καὶ ἐξόδων, εἶτα ἡ ἐξελεγκτικὴ ἐπιτροπὴ ἀναγινώσκει τὴν ἐκθεσιν τῆς ληξάσης ἐτησίας διαχειρίσεως.

Ἐν περιπτώσει δὲ διαφωνίας ἢ ἀποχῆς τῶν μελῶν τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς, δύναται νὰ προσκαλῇ τὸ Δ. Συμβούλιον ἐλεγκτὰς καὶ ἐκ τῶν μὴ μελῶν πι-

πειραμένους τοιούτους, ὧν τὸ πόρισμα δεόν νὰ δημοσιεύῃ εἰς μίαν ἐκ τῶν ἐνταῦθα ἐφημερίδων. Εἰς τὴν αὐτὴν Συνέλευσιν ἀναγινώσκεται ἡ τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς ἐκθεσις, (ἥτις δεόν νὰ φέρῃ δύο τοῦλάχιστον ὑπογραφάς). συζητοῦνται δὲ διάφοροι προτάσεις καὶ ἂν ἔληξεν ἡ τριετὴς περίοδος τοῦ Συμβουλίου. ἐκλέγεται τὸ δεκαεξαμελὲς συμβούλιον. Ἡ ἐκλογὴ ἐνεργεῖται ἐπὶ τῇ βάσει ψηφοδελτίων φερόντων μόνον τὸν τίτλον τῶν ὑποψηφίων ἐντυπον, τὰ δὲ ὀνόματα διὰ τῆς χειρός. Ἐπίσης ταυτοχρόνως ἐκλέγονται καὶ οἱ ἐλεγκταί.

"Α ρ θ ρ ο ν 23. Κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Δ. Συμβουλίου, δικαιοῦνται νὰ ψηφίζωσι πάντα τὰ μέλη τὰ ἐκπληρώσαντα τὰς κατὰ τὸν παρόντα κανονισμόν ("Αρθρον 3) ὑποχρεώσεις των καὶ ὄντα ἐγγεγραμμένα τοῦλάχιστον πρὸ 3 ἡμερῶν ἐπ' οὐδενὶ δὲ λόγῳ ἐπιτρέπονται κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκλογῆς ἐγγραφαί. Αἱ λευκαὶ ὥς καὶ αἱ ἀρνητικαὶ ψηφοὶ δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν ἅπαντα δὲ τὰ δελτία δεόν νὰ φέρωσι τὴν σφραγίδα τῆς Ἀδελφότητος.

ΙΑ'. Ἀκροτελεύτιοι διατάξεις.

"Α ρ θ ρ ο ν 24. Τοῦ παρόντος κανονισμοῦ ἡ διάρκεια ὀρίζεται εἰς τρία (3) ἔτη, μετὰ τὴν λήξιν τῶν ὁποίων δύναται νὰ ἀναθεωρηθῇ ἐν μέρει ἢ καὶ ἐν συνόλῳ ἐὰν ἡ συνέλευσις ἀποφασίσῃ τοῦτο δι' ἀπολύτου πλειονοψηφίας.

"Α ρ θ ρ ο ν 25. Πᾶσα πρότασις παραβλάπτουσα τὸν σκοπὸν τῆς Ἀδελφότητος ἢ τείνουσα εἰς τὴν διάλυσιν αὐτῆς, εἶνε κατ' ἀρχὴν ἀπαράδεκτος.

"Α ρ θ ρ ο ν 26. Τὸ συμβούλιον θέλει φροντίζει ὅπως κατ' ἔτος, τὴν 13 Αὐγούστου μισθώσῃ κατάλληλον ἀτμόπλοιον ἐκ τῶν εἰσπραχθέντων χρημάτων πρὸς μεταφορὰν τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος, εἰς τὴν ἐν Πάρῳ πανήγυριν τῆς Ἐκατονταπυλιανῆς καὶ ἐ-

πάνοδον αὐτῶν, θέλει δὲ φροντίζει διὰ τὴν ὅσον ἔνεστι περιποίησιν αὐτῶν. Ἐπίσης ὀφείλει τὸ Δ. Συμβούλιον νὰ διοργανώσῃ ἐκδρομὴν ἐκ τῶν μελῶν ἀνὰ τοὺς ἔξω Δήμους τῆς Νήσου, καὶ ὀφείλει ἐκ περιτροπῆς νὰ μεταβαίνει κατ' ἔτος εἰς ἕκαστον τούτων. Τὸ Δ. Συμβούλιον πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν ὀφείλει νὰ ἀποστέλλῃ ἐπιτροπὴν ἐν Πάρῳ ἥτις συνενοουμένη μετὰ τῆς ἐκεῖ Ἀδελφότητος, προετοιμάζει κατάλληλα οἰκήματα διὰ τοὺς προσκυνητάς.

Ἄρθρον 27. Ὅσα ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος ἐπιθυμοῦσι νὰ λάβωσιν ἐν τῷ αἰμωπλοίῳ θέσιν ὀφείλουν νὰ δηλώσωσι τοῦτο εἰς τὸν Πρόεδρον, ἢ τὸν Ταμίαν πρὸ ὀκτῶ (8) ἡμερῶν, ἐπὶ καταβολῇ ἐκτὸς τῆς ἑξαδράχμου ἐτησίας συνδρομῆς των, διὰ μὲν τὴν Α'. θέσιν δραχ. ἑννέα (9) διὰ δὲ τὴν Β'. δραχ. τέσσαρας (4). ὅσα δὲ θέλουν νὰ ἀγοράσωσι οἶονδήποτε ἀριθμὸν εἰσιτηρίων, δεόν νὰ καταβάλωσιν εἰς τὸν Ταμίαν τὸ ἀντίτιμον αὐτῶν.

Ἄρθρον 28. Ἐν περιπτώσει διαλύσεως τῆς Ἀδελφότητος ἡ περιουσία αὐτῆς (κατ' ἀπόφασιν τῶν ἐναπομεινάντων μελῶν, θέλει χρησιμεύσει εἰς κατασκευὴν ἔργου διὰ τὸν Ναὸν τῆς Ἑκατονταπυλιανῆς.

Ἄρθρον 29. Ἡ Ἀδελφότης ἔχει σφραγίδα σχήματος στρογγύλου μὲ ἐπιγραφὴν γύρωθεν : « Ἀδελφότης Ἀθηνῶν ἡ Ἑκατονταπυλιανὴ 1901 » καὶ ἐν τῷ μέσῳ τὸν Ναόν. Ἡ Ἀδελφότης ἔχει σημαίαν μεταξίνην ὡς ἡ ἐθνικὴ μας, φέρουσα ἐν τῷ μέσῳ τὴν εἰκόνα τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου.

Ἄρθρον 30. Τὸ συμβούλιον θέλει φροντίζει ὅπως γίνεται κατ' ἔτος Ἀρτοκλασία, διὰ δὲ τὴν θείαν λειτουργίαν προσφέρει χρηματικόν τι ποσὸν ὀρισθιζόμενον παρ' αὐτοῦ. Ἐπίσης διὰ μουσικὴν καὶ πυροτεχνήματα.

Ἄρθρον 31. Τὸ συμβούλιον δύναται νὰ ἀγοράζῃ εἰς ἐκάστην κλήρωσιν ἐν γραμματίον ἐκ τοῦ λαχείου τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἐταιρείας οὐ τὸ τυχόν κέρ-

δος θὰ ἀνήκη εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Ἀδελφότητος διὰ τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπόν.

Ἄρθρον 32. Πόροι τῆς Ἀδελφότητος εἰσίν, 1) Αἱ μηνιαῖαι καταβολαὶ τῶν μελῶν αὐτῆς, 2) αἱ πρὸς τὴν ἀδελφότητα γινόμεναι ἅπαξ ἢ ἐτησίως συνεισφοραί, 3) Οἱ διάφοροι ἔρανοι ἐκ τῶν μελῶν ἢ καὶ μὴ τοιούτων καὶ 4) οἱ τόκοι τῶν κατατεθέντων ἐν ταῖς Τραπεzaῖς χρημάτων

Ἄρθρον 33. 1) προσφέρων ἢ κληροδοτῶν ἑκατὸν (100) ἕως πεντακοσίας (500) δραχμὰς, ἀναγράφεται δωρητῆς τῆς Ἀδελφότητος, ὁ δὲ πεντακοσίας (500) καὶ ἐπέκεινα μέγας εὐεργέτης. Αἱ χορηγούμεναι συνδρομαί, δωρεαὶ καὶ εὐεργεσίαι ἐγγράφονται εἰς τὸ βιβλίον τῶν διπτύχων τῆς ἱερᾶς προθέσεως μένον πάντοτε ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἐκατονταπυλιανῆς.

ΤΕΛΟΣ

Ὁ παρὼν κανονισμὸς τρίτος ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀδελφότητος «Ἡ Ἐκατονταπυλιανὴ» (ἥτοι ἀπὸ 11 Νοεμβρίου 1899), συνιστάμενος ἐκ κεφαλαίων ΙΑ' καὶ Ἀρθρῶν τριάκοντα τριῶν (33), συνεζητήθη καὶ ἐνεκρίθη ἐν τακτικῇ Συνελεύσει τῶν μελῶν συγκροτηθεῖση τὴν εἰκοστὴν δευτέραν (22) Σεπτεμβρίου 1902 ἐν τῷ Βαρβακείῳ Λυκείῳ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16ῃ Σεπτεμβρίου 1902.

Ὁ Πρόεδρος.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΟΥΜΗΣ

Ὁ Γραμματεὺς.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΛΑΧΑΚΗΣ.

Ἡ ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως Ἐπιτροπὴ.

Νικόλαος Ἀρκουλῆς.

Βασίλειος Καμπάνης.

Ἀντώνιος Καλακώνας

Ἰωάννης Ζησιμόπουλος.

ΙΔΡΥΤΑΙ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

Νικόλαος Ἀρκουλῆς
Ἀντώνιος Ι. Ροῦσσος
Θεόδωρος Β. Χανιώτης
Ἀντώνιος Θ. Καλακώνας.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ

Ἀπὸ 1ης 7βρίου 1899 μέχρι τέλους Αὐγούστου 1900. Ν. Ἀρ-
κουλῆς, Πρόεδρος. Α. Ροῦσσος, Ταμίας. Α. Λάγιος, Γραμ-
ματεὺς.

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Γ. Στέλας, Θ. Β. Χανιώτης, Γ. Τριαντάφυλλος, Γ. Δε-
λένδας, Γ. Θεολογίδης, Κωνστ. Καλαναρχόπουλος.

Ἀπὸ 1ης 7βρίου 1900 μέχρι τέλους Αὐγούστου 1901. Ν. Ἀρ-
κουλῆς, Πρόεδρος. Γ. Κουλουριώτης ἢ Τσακάλης, Ταμίας.
Μ. Σκορδίλης, Γραμματεὺς.

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Ν. Μιχάλοβιτς. Ἐμμ. Ἀγουρος, Δ. Παξιμάδης, Ἀντ.
Θ. Καλακώνας, Γ. Τζωρτζόπουλος, Ἀντ. Σιγάλας.

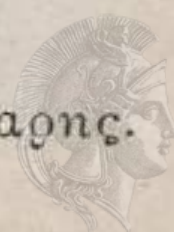
Ἀπὸ 7ης 9βρίου 1901 μέχρι τέλους Αὐγούστου 1902. Ι. Ζου-
μῆς, Πρόεδρος. Σ. Χατζημιχάλης, Ταμίας. Δημ. Ν. Βλαχά-
κης, Γραμματεὺς.

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Ἰω. Ζησιμόπουλος, Κ. Τσόχας, Γ. Μάνεσης, Ν. Σπαν-
τίδος, Ἐμμ. Σημαντηράκης, Ξ. Κολλάρος.

ΕΛΕΓΚΤΑΙ

Ν. Ἀρκουλῆς, Ἀντ. Καλακώνας, Χρ. Ντάβαρης.

Ἀπὸ δὲ τῆς 1ης 7βρίου 1902 μέχρι τέλους Αὐγούστου 1905.

Ἰωάννης Ζουμπής Πρόεδρος.

Νικόλαος Ἀρκουλῆς Ἀντιπρόεδρος.

Ἰω. Ζηδιμόπουλος Ταμίας

Δημήτ. Ν. Βλαχάκης Γραμματεὺς.

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Ἀντ. Θ. Καλακώνας, Κωνστ. Τσόχας, Βασιλ. Καμπάνης, Ἰω. Καμιζούλης, Παῦλος Ροῦδδος, Μιχ. Βούλγαρης, Σπ. Σιμόπουλος, Κωνστ. Κοκκινόδραχος, Νικ. Μωραΐτης, Ἡλ. Χρυδαΐτης, Ἰω. Δούκας, Κωνσταν. Φούγιας

ΕΛΕΓΚΤΑΙ

Πέτρος Ἀρκᾶς, Νικόλ. Σπαντιῖδος, Χρ. Ντάβαρης.

[Handwritten signature]

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ
ΤΟΥ
ΚΑΙ
ΤΟΥ
ΤΟΥ
ΤΟΥ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ
ΤΟΥ
ΤΟΥ
ΤΟΥ
ΤΟΥ
ΤΟΥ
ΤΟΥ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ
ΤΟΥ
ΤΟΥ
ΤΟΥ
ΤΟΥ
ΤΟΥ
ΤΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗΣ

Ὁ μέγιστος οὗτος τῶν ἐν Ἑλλάδι ναῶν εἶναι ἀναμφιβόλως καὶ ὁ ἀρχαιότατος καὶ ὑπὸ Ἰθνηκὴν καὶ Θρησκευτικὴν συγχρόνως ἔποψιν ἱερώτατος πάντων.

Ἐν τῇ ἀθορύβῳ καὶ πλέον τοῦ δέοντος σιωπηλῇ νήσῳ Πάρῳ ἐρριμμένος, λανθάνει ἔτι ἴσως τοὺς πλείστους τῶν Ἑλλήνων, μέγιστον ἐθνικὸν κειμήλιον ἐν τῇ σκιᾷ καὶ τῇ λήθῃ κατακείμενον.

Τιμώμενος ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς Θεοτόκου καὶ ἐορτάζων κατὰ τὴν ἀγίαν Αὐτῆς Κοίμησιν τὴν 15ην Αὐγούστου, μόλις ἐπὶ τῶν τελευταίων ἐτῶν τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ ἐν Ἀθήναις Συνδέσμου «Ἐκατονταπυλιανή» καὶ τῇ ἀόκνῳ ἐργασίᾳ πολυτίμου Ἑλλήνος, (*) πρωτεργάτου ἐν ἐθνικοῖς ζητήμασιν, ἤρξατο γιγνόμενος κέντρον ἀληθοῦς ἐθνικῆς πανηγύρεως, ἔργον ὅπερ πρὸ μακρῶν ἐτῶν ἔδει νὰ γίγνηται.

Ἐκατονταπυλιανὴ εἶναι τὸ φερόμενον αὐτοῦ ὄνομα. Ἀλλ' ὁ ἐντόπιος λαός, οἱ χωρικοὶ καὶ οἱ ἀπλοῖ ἄνθρωποι τὸν καλοῦσιν ἀκόμη Καταπολιανή. Εἶναι τὸ δεύτερον ὄνομα παραφθορὰ τοῦ πρώτου, ὡς κοινῶς πιστεύεται, παραφθορὰ ἄλλως τε εὐνόητος καὶ φυσικὴ παρὰ τῷ Ἑλληνικῷ λαῷ; Εἶναι τὸ πρῶτον ὄνομα ὑπὸ λογιωτάτων παρέλθούσης τινὸς γενεᾶς ἐξελληνίσας τοῦ δευτέρου; Ἡ παράδοσις ἀναφέρει ὅτι εἶχε, πρὶν ἢ πρὸ μακρῶν ἡδὴ ἐτῶν μεταρρυθμισθῇ, ἑκατὸν πύλας, ὅθεν ἔλαβε τὸ ὄνομα Ἐκατονταπυλιανή. Ἐὰν ὅμως ἤθελέ τις νὰ παραδεχθῇ ὡς ἀληθὲς καὶ πρῶτον τὸ ἐν τῷ λαῷ φερόμενον ὄνομα Καταπολιανή, τοῦτο θὰ ἔχη παραχθῇ ἐκ τῆς λέξεως κατάπολα, ὡς κειμένου τοῦ ναοῦ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει,

(*) Ἐννοῶ ἐδῶ Δημήτριον Ἀναστασόπουλον τὸν Ἀθηναῖον.

πρὸς διάκρισιν ἀπὸ ἄλλων ἴσως ναῶν τῆς Θεοτόκου, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ὀνομασίας, κειμένων ἐκτὸς τῆς πόλεως. Κατάπολα δὲ εἶναι ἀνάλογον πρὸς τὸ κατάπομα, κατάραχα, κατακέφαλα κ.τ.λ. Ἀπιθανωτέρα τῶν δύο τούτων ὑποθέσεων φαίνεται ἡμῖν τρίτη τις μετ' ἧν ἀμφότεραι αἱ λέξεις Ἑκατονταπυλιανὴ καὶ Καταπολιανὴ παρήχθησαν ἐκ παραφθορᾶς τῆς λέξεως Κατωπολιανή, ὡς κειμένου τοῦ ναοῦ ἐν τῷ παραλιακῷ βαθυπέδῳ πρὸς διάκρισιν τῶν ἐπὶ τοῦ λόφου μερῶν τῆς πόλεως, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἀρχαῖον Ἑνετικὸν φρούριον καὶ λείψανα ἀρχαίου ἑλληνικοῦ ναοῦ. Ὁ ἐπιζητῶν εὐκολίαν ἐν τῇ ἐκφράσει αὐτοῦ Ἑλληνικὸς λαὸς φυσικὸν εἶνε νὰ παρέφθειρε λέξιν Ἑκατονταπυλιανὴ εἰς Καταπυλιανή, οὐδεμίαν ὅμως θὰ ἡσθάνετο γλωσσικὴν ἀνάγκην ἵνα μεταβάλῃ τὸ Κατωπολιανὴ εἰς Καταπολιανή.

Ἀλλ' ἄς καταγίνωσιν ἄλλοι εἰς τὰ μυστήρια τῶν λέξεων. καὶ συγχρόνως πρὸς τὰ μυστήρια ταῦτα ἄς διερευνῶσι καὶ καθαρίζωσιν ἡμῖν καὶ τὰ μυστήρια τῶν ἐθνολογικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἡμῶν μνημείων.

Διότι, ὡς κρύπτονται αἱ κορυφαὶ τῶν Ἰμαλαίων εἰς τὰ νέφη, οὕτω καὶ τὰ κατὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ναοῦ τούτου κρύπτονται εἰς τοὺς θρύλλους καὶ τὰς παραδόσεις καὶ ὀλίγον . . . εἰς τὴν ἀχλὺν τῆς ἀδιαφορίας. Διότι εἶναι λυπηρὸν νὰ ρηθῇ ὅσης ἀστοργίας τυγχάνει ὁ ἑκπαγλὸς οὗτος καὶ ὀλομάρμαρος καὶ πάνσεπτος Ναός, ὁ συνδέων, ὅσον στενῶς οὐδεὶς ἄλλος τῶν ἐν Ἑλλάδι, τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα πρὸς τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς Βυζαντινῆς Ἑλληνικῆς ἀναγεννήσεως, ὁ μόνις ὀλίγας ὥρας θαλασσίῳ πλοῦ ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν ἀπέχων.

Ἐκτίσθη ὑπὸ τῆς Ἀγίας Ἐλένης, ὡς ἡ περὶ αὐτοῦ ἀναφέρει παράδοσις ; καὶ εἶναι εὐσεβὲς ἀνάθημα τῆς σεπτῆς μητρὸς τοῦ πρώτου Ἑλληνοῦ καὶ Χριστιανοῦ αὐτοκράτορος εἰς τὴν Παναγίαν Μητέρα Ἐκείνου, ὅστις παρέσχεν εἰς αὐτὴν τὴν εὐδαιμονίαν

νὰ εὖρη τὸ Τίμιον ξύλον ἐφ' οὗ ἀνηρτήθη τὸ Πανάγιον σῶμα Του ; Εἶναι σύγχρονος τῆς Ἀγίας Σοφίας, ὡς περὶ αὐτοῦ πιστεύεται ; Ἐκτίσθη ἀληθῶς ὑπὸ μαθητοῦ τινος τοῦ Ἀνθεμίου ἢ τοῦ ἑτέρου τῶν Ἰσιδώρων, ἢ τῶν ἀρχιτεκτόνων οἵτινες τὸ πρῶτον, ἐκαλλιτέχνησαν τὸ εἰς τὴν ἀγίαν τοῦ Θεοῦ Σοφίαν ἀφιερωθὲν Ἑλληνικόν προσκύνημα ; Καὶ εἶναι ἀληθὲς ὅπερ θρυλλεῖται, ὅ,τι σχετικῶς πρὸς τὸν φθόνον τοῦ διδασκάλου πρὸς τὸν μαθητὴν παριστῶσι τὰ πρὸ τῆς θύρας αὐτοῦ ἀτεχνα ἀνάγλυφα ; Εἶναι τάχα σύγχρονος τῇ ὑπὸ Κωνσταντίνου καὶ Κώσταντος πρώτῃ ἀνεγέρσει τῆς Ἀγίας Σοφίας ; Ἡ μήπως τῇ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ πέμπτου αἰῶνος ὑπὸ Θεοδοσίου ἀνοικοδομησῇ ; Ἡ μὴ δέον νὰ κατέλθωμεν εἰς τὴν ἐπὶ τυῦ Ἰουλιανανοῦ ἀνέγερσιν τοῦ μεγάλου ναοῦ ;

Οἱ τῶν ἀρχαίων ἱερῶν ἡμῶν μνημείων ἐρευνῆται ἃς ἀπαντήσωσιν ἐπὶ τῶν ζητημάτων τούτων.

Ἐκεῖνο ὅπερ εἶναι ἀνεπίδεκτον συζητήσεως εἶναι ὅτι ὁ μέγιστος καὶ κάλλιστος καὶ φωτεινότατος οὗτος ναὸς ἀνάγεται πάντως εἰς τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ χριστιανισμοῦ. Δὲν δύναται νὰ ἐπιτραπῇ ἀμβιβολία, ὅτι ἀνηγέρθη ἐν οἷς χρόνοις ἡ Ἑλλάς μετέβαινε ἀπὸ τοῦ ἐθνισμοῦ εἰς τὴν χριστιανωσύνην, καθ' ἣν ἐποχὴν αἱ ἐν Ἀθήναις σχολαὶ συνεκράτουν ἔτι τοὺς τελευταίους σπινθῆρας τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς θρησκείας, συντριβομένης μοιραίως πρὸ τοῦ ὀγκουμένου κύματος τῆς ἐξαπλώσεως τοῦ Εὐαγγελίου.

Ὑπὲρ πάσας τὰς λοιπὰς μαρτυρίας καὶ παραδόσεις καὶ θρύλλους καὶ ἀνάγλυφα καὶ ὅσα τοιαῦτα ὑπάρχουσι δύο ἀποδείξεις ἀνεπίδεκτοι δισταγμῶν Ἡ μία εἶνε λιθίνη καὶ ἡ ἑτέρα χειρόγραφος.

Ἡ πρώτη εἶνε μέγα μαρμαρίνον βαπτιστήριον, ἐν τύπῳ Σταυροῦ, ἐν ἰδιαιτέρῳ διαμερίσματι ἐντὸς τοῦ Ναοῦ πρὸς τὴν δεξιὰν πτέρυγα αὐτοῦ ὑπάρχον, μετὰ τὰς μαρμαρίνους αὐτοῦ βαθμίδας καὶ τὴν ἐν τῷ μέ

σω ἱερὰν νησίδα, τύπος τέλειος τῶν ἱερῶν ἐκείνων βαπτιστηρίων, ἐν οἷς κατὰ τοὺς πρώτους τοῦ χριστιανισμοῦ αἰῶνας ἐβαπτίζοντο οἱ εἰς μεγάλην ἡδὴ ἡλικίαν προσήλυτοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Τίς δύναται νὰ ἀμφιβάλη, ὅτι, ἵνα ἐνδείκνυται ἀνάγκη τοιοῦτου μονίμου βαπτιστηρίου κατὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἱεροῦ τούτου ναοῦ, ἦν ἔτι ἡ ἐποχὴ τῆς ἐνηλίκων βαπτίσεως; Οἱ περιελθόντες τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς ναοὺς καὶ τὰς μονὰς αὐτῆς ἐπισκεψάμενοι δύνανται ἐκ τῆς πανταχοῦ ἀπουσίας τοῦ μαρτυρίου τούτου νὰ ἐννοήσωσι τὴν ἀλήθειαν.

Ἡ ἐτέρα τῶν μαρτυριῶν εἶναι ἔντυπος. Νικήτας ὁ Μάγιστρος ὅστις ἐπὶ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ ἐστέλλετο ὑπὸ τοῦ βασιλέως αὐτοῦ εἰς τὴν Κρήτην, ἅμα μὲν, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐκφράσιν, συστρατευόμενος Ἡμερίῳ ἅμα δὲ πρεσβευσόμενος πρὸς τοὺς τὴν Κρήτην ἔχοντας Ἀραβας, ὑπ' ἐναντίων ἀνέμων προσεγγίσας εἰς Πάρον μετὰ θαυμασμοῦ περιγράφει τὸν ναὸν τοῦτον, ὃν ἀρχαῖον ἡδὴ ὁμολογεῖ.

Ἀλλ' ἰδοὺ αἱ λέξεις αὐτοῦ τοῦ Βυζαντινοῦ Μαγίστρου ὅστις δὲν ἀπηξίωσε νὰ διηγηθῇ καὶ τὰ κατὰ τὸν ναὸν καὶ τὰ κατὰ τὸν βίον τῆς ἐκεῖ ἀθλησάσης Ἀγίας Θεοκτίστης τῆς Λεσβίας: «Ὁ δὲ ἦν ἄρα τις ἀξιοθέατος καὶ λείψανα σώζων ἔτι τῆς παλαιᾶς ὥραιότητος· σύμμετρός τε γὰρ ἐδέδμητο πάντοθεν καὶ κίονσι· συχνοῖς τοῦ ἐκ βασιλικοῦ ἠρήρειτο λίθου. πριυτῶ τε λίθῳ πάντα τοῖχον ἀμφίετο παραπλησίως αὐτοῖς κίονσιν. Εἰς τοσοῦτον δὲ τὸν λίθον λεπτύνας ἀέξυφανε ὁ τεχνίτης, ὥς δοκεῖν ἐξ ὑφασμάτων τὸν αὐτοῖχον ἐνδεδύσθαι βυσσίνων· τὸ δὲ μαρμαῖρον τοῦ λίθου τοσαύτην ἐνέβαινε τὴν ὑγρότητα καὶ μαρμαρυγὴν, ὥς καὶ μαργάρων στιλβηδόνων νικᾶν· τοσοῦτον τὸ περιὸν ὑπῆρχε τοῦ λίθου, μᾶλλον δὲ ἢ σπουδὴ τοῦ τεχνίτου, ὅς καὶ τὸ κάλλος ἐφιλονεῖνησε τῇ φύσει προσνεῖμαι.

«Ὡς δὲ καὶ τῆς σεβαστῆς καὶ θείας τραπέζης τὸ

«ὑπερκείμενον ὀρόφιον εἴσω τῆς πύλης ἐωράκαμεν,
«κατεπλάγνημεν τῆς τερπνότητος· οὐδὲ γὰρ εἰώκει λί-
«θου φύσιν ἔχον τὸ τόρευμα, οὐδὲ σιδήρῳ καὶ τέχνῃ
«λελαξεῦσθαι καὶ χεῖρεσιν· ἀλλ' οἶά τινι γάλακτι ὁ-
«πῶ φυραθέντι, καὶ πρὸς τὸ σχῆμα τοῦ στέγους με-
«μηχανημένου τοῦ χεύματος. τοιούτῳ ποτ' ἐγὼ λίθῳ
«τεθέαμαι διφρηλατοῦσαν ἐπὶ ταύροις Σελήνην. Τὸ
«μὲν οὖν ἔκειτο τεθραυσμένον, ἡμεῖς δὲ συνεθέομεν
«καὶ παριστάμεθα καταρώμενοι καὶ παντοίως τὸν συν-
«τρίψαντα λαιδορούμενοι καὶ γὰρ ἦν τι χρῆμα καὶ ἄ-
«ξιον οἴκῳ θεοῦ κειμήλιον καὶ ἀνάθημα.»

Παρεθέσαμεν αὐτὰς τὰς λέξεις τοῦ Νικήτα, ὡς δύ-
ναταί τις συγκρίνων νὰ ἴδῃ εἰς τὰ «Μνημεῖα Ἀγιο-
λογικά», ἐν Βενετίᾳ ἐκδοθὲν σύγγραμμα κατὰ τὸ 1884
ὑπὸ τοῦ ἐλλογιμωτάτου ἀρχιμανδρίτου καὶ καθηγητοῦ
κ. Θεοφίλου Ἰωάννου. Οὕτω μόνον ἀποφεύγομεν τὸν
κίνδυνον τοῦ νὰ ὑποτεθῶμεν μεγαλοποιῦντες καὶ
ἐξογκοῦντες τὰ πράγματα.

Ἐὰν ἤδη ὁ κατὰ τὰ τέλη τοῦ ἐννάτου αἰῶνος τοι-
αῦτα περὶ τοῦ Ναοῦ ἱστορῶν ἀναγράφῃ τὴν φράσιν
«λείψανα σώζων τῆς παλαιᾶς ὠραιότητος», εὐνόητον
καθίσταται παντὶ ὅτι κατὰ τοὺς πρώτους τοῦ χριστι-
ανισμοῦ αἰῶνας ἀνηγέρθη ὁ ναὸς ὁ κατὰ τὸ 900 μ.
χ: διατηρῶν **Παλαιὰν ὠραιότητα.**

Εἰς τὸν παλαιὸν τότε ναὸν προσετέθη ἔκτοτε ἔνδε-
κα αἰώνων βίος. Καὶ εἶδε παρερχομένας γενεὰς μετὰ
γενεὰς καὶ βασιλείας μετὰ βασιλείας καὶ κράτη μετὰ
κράτη. Καὶ εἶδε κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς Καθέδρας τοῦ
Βοσπόρου φρυάπτοντας Ἀράβας καὶ Πέρσας καὶ Ἀ-
βαρας καὶ Σλαῦους καὶ Ἰότθους καὶ Φράγκους καὶ
Ρώσσοις καὶ Βουλγάρους καὶ Μωαμεθανούς. Καὶ εἶ-
δε τὸν ἀδελφόν του ναόν τὸ ἱερὸν, τῶν Ἑλλήνων προσ-
κύνημα, τέμενος τοῦ Μωάμεθ καταστάν, καὶ τοὺς να-
οὺς τοῦ ἀληθοῦς θεοῦ κρημνιζομένους πολλαχοῦ, εὐ-
τυχήσας αὐτὸς θεόθεν νὰ παραμένη ὀρθός, ἀλώβητος,
ἀβεβήλωτος.

Βεβαίως δὲν περιμένει τις ὅτι ἐπισκεπτόμενος τὸ ἱερὸν τοῦτο τέμενος θὰ εὔρῃ τὰς μαρμαρυγὰς καὶ τὰς λάμπεις καὶ τὰς ὥσει ὑγρότητος τοῦ μαρμάρου πρὸ τῶν ὁποίων ἐξεθαμβώθῃ Νικήτας ὁ Μάγιστρος. Ὁ χρόνος καὶ ἔνθα σέβεται τὰ κειμήλια ἀφίνει πάντως ἐπ' αὐτῶν τὸν ἑαυτοῦ μανδύαν ἐκ χρώματος καὶ διαυγείας ἀλλοίωσιν. Ἐτέρωθεν ἐν ᾧ τότε ὁ σεπτὸς οὗτος Ναὸς ὅλος κίοσι ὑπερείδετο καὶ πάντοθεν ἦν περίοπτος, ἀνάγκαι ἀσφαλείας μεταγενέστεραι, μετὰ κινδύνους ἴσως ἐκ σεισμῶν, ἐνετείχισαν τινὰς τῶν κιόνων καὶ ἐτροποποίησαν οὕτως ἐσωτερικῶς ἐνιαχοῦ τὸ ἀρχικὸν σχῆμα.

Διατηρεῖ ὅμως ἔτι πολλὴν τὴν ἀρχικὴν μεγαλοπρέπειαν. πάμμεγας, ἐπιβάλλων, ὁλόφωτος. Εἰς οὐδένα τῶν ἐν Ἑλλάδι ναῶν ἡ ἱερὰ συγκίνησις καταλαμβάνει τὸν ἐπισκέπτην ὅσον εἰς τὸ ἀρχαῖον τοῦτο Βυζαντινὸν ἀριστούργημα. Εἶναι ἀδύνατον νὰ εἰσέλθῃ τις τὸ πρῶτον εἰς αὐτὸν καὶ μάλιστα ἐν στιγμῇ σιγῆς καὶ ἡρεμίας, νὰ ἀκούσῃ τὰ βήματα αὐτοῦ ἀντηχοῦντα εἰς τοὺς πολλαπλοῦς αὐτοῦ θόλους καὶ τὰς πτέρυγας, νὰ ἐμβαπτισθῇ εἰς τὸ περιλοῦον αὐτὸν ὑψόθεν φῶς, νὰ ἀτενίσῃ τὸν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ τεμπλέου εἰς φυσικὸν μέγεθος ἐσταυρωμένον, καὶ νὰ μὴν αἰσθανθῇ εἰς τὰς φλέβας αὐτοῦ διαρρέον ὥσει ἱερὸν τι πῦρ, ὥσει ῥίγος τι συγκινήσεως.

Ἡ γυμνότης καὶ ἡ πενία καὶ ἡ ἐγκατάλειψις αἱ ἐν αὐτῷ πανταχοῦ μαρτυρούμεναι δὲν ἀφαιροῦσιν, ὅχι κατηγοροῦσιν ἴσως τῆς παρούσης ἐποχῆς, ἀλλὰ προσθέτουσι καὶ κάτι τι εἰς τὸ σέβας τῶν αἰώνων, εἰς τὴν ἐντύπωσιν ἱερῶν ἀναμνήσεων.

Καὶ ὁ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ναοῦ γεγλυμμένος αὐτοκρατορικὸς τῶν Βυζαντινῶν Καισάρων ἀετὸς καὶ τὸ λαμπρὸν καὶ πάμμεγα καὶ μοναδικὸν αὐτοῦ ἱερὸν βῆμα, καὶ οἱ πολλοὶ ναῖσκοι οἱ ἰδιαίτεροι οἱ ἐντὸς αὐτοῦ ἐν ταῖς πτυχαῖς καὶ ταῖς γωνίαις αὐτοῦ ἐγκρυπτόμενοι, ὧν ὁ μέγιστος εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου Νι-

κολάου τιμώμενος ἐπὶ κιόνων ἐρείδεται ὅλος κατὰ τὸν ἀρχῆθεν τύπον τοῦ μεγάλου Ναοῦ, καὶ τὸ ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ πτέρυγι, ὡς προεῖρηται ἀπομένον ἀλώβητον ἱερὸν βαπτιστήριον ἀναμνήσεις ἀγίας καὶ συγκινήσεως ἡδείας καὶ σεβασμὸν ἄπειρον προκαλοῦσι.

Ἀλλὰ εἰς δύο τινα ἀκόμη πρέπει νὰ ἐπιστηθῇ ἡ προσοχὴ τοῦ εὐσεβοῦς ἀναγνώστου καὶ μάλιστα τοῦ εὐσεβοῦς ἐπισκέπτου.

Τὸ μὲν εἶναι τὸ ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ βήματος ὑπὲρ τὴν ἀγίαν Τράπεζαν ὀρθούμενον καὶ στεγάζον αὐτὴν μονόλιθον ὀρόφιον, τὸ ἐπὶ τεσσάρων κιόνων κρατούμενον, αὐτὸ τοῦτο ὅπερ ἀποθαυμάζει ὁ Νικήτας καὶ ὅπερ ἰδὼν κατακείμενον καὶ τεθραυσμένον που, ἀγανακτεῖ ἱερὰν ἀγανάκτησιν κατὰ τοῦ ὁράστου τῆς βεβηλώσεως, αὐτὸ τοῦτο ὅπερ οὐχί, λέγει, χειρῶν ἐφαίνετο τόρευμα, ἀλλ' ὡς χυθὲν εἰς τύπον καὶ στερεοποιηθὲν γάλακτι ὁπῶ φυραθέντι. Καὶ ἰδοὺ τί περὶ τῆς βεβηλώσεως ταύτης διηγεῖται, ἀκούσας, ὡς μαρτυρεῖ, παρὰ ἱεροῦ ἀνδρός, μοναχοῦ ἐν τῇ τότε ἀοίκῳ Πάρῳ. Ἐκθέτομεν ταῦτα ὡς ὁ ἴδιος Νικήτας ἀναγράφει.

«Τὸν Νίστριν ἐκεῖνον ἀκούεις, ἔφη, τὸν τοῦ ναυτικοῦ τῆς Κρήτης κατάρξαντα; οὗτος ἐκεῖνος ὧδε
«γενόμενος, ἐν θαύματί τε τὸ ἔργον τοῦ κάλλους
«θέμενος, μεμελέτηκεν εἰς Κρήτην μετακομίσαι· ὡς
«δὲ τὰς πύλας διεμέτρησε πρότερον, εἴτα τὸ ἱερὸν
«τοῦτο καὶ θεῖον ὀρόφιον ἔδοξε τε καλῶς ἔχειν καὶ
«καθεῖκεν εἰς γῆν ἔλκειν ἐπεχειρεῖ τῶν πυλῶν ἔξω·
«τὸ δὲ εὐθύς ἐγίνετο μεῖζον, καὶ αὐτὸς τὸν τοῖχον
«διώρυττεν· εἴτα μετρήσας ἐξάγειν ἐσπούδαζε· τὸ δὲ
«καὶ αὖθις μεῖζον ἐγίνετο, καὶ μᾶλλον μεῖζον, καὶ τοῦ
«το πολλάκις, ἕως ὃ Ἄραψ ἐνέδωκε τοῦ βιάζεσθαι,
«ἀλλ' οὐ τοῦ φθονεῖν. Ὡς γὰρ κάμνων διημάρτανε
«τοῦ σκοποῦ (καὶ γὰρ ὡς ἔοικεν οὐκ ἠξίου τὸ θεῖον
«μιαρὸν γενέσθαι τὸ ἱερόν· ἔσπευδε γάρ, ὡς λέγεται,
«τῇ συναγωγῇ τοῦτο τῶν τῆς Ἄγαρ ἀνάθημα κατα-
«θέσθαι), συνθλάττει τὸ καλὸν ἐκεῖνο ἔργον ὁ βδελυ-

«ρός, βασκήνας τοῦ κόσμου τῷ τῆς Θεοτόκου νεῶ.»

Καὶ ὅμως τὸ «ἱερὸν τοῦτο καὶ θεῖον ὀρόφιον» τὸ τοιούτων παραδόσεων καὶ ἀναμνήσεων σεβασμὸν προκαλοῦν, ὑπερκείμενον ἤδη τῆς ἀγίας τραπέζης, εἶναι ἐπισφαλές καὶ κινδυνεῦον διὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἀκηδῖαν νὰ προσενήσῃ μὲν ἴσως καὶ δυστυχήματα, νὰ πάθῃ δὲ αὐτὸ βεβαίως βλάβας καὶ καταστροφάς. ὅσας ὁ Ἄραψ ἐκεῖνος πειρατῆς δὲν ἠδυνήθη νὰ τῷ ἐπιφέρῃ.

Τὸ δ' ἕτερον, ὅπερ ἐν σεβασμῷ καλεῖ τὴν τοῦ ἐπισκέπτου προσκύνησιν, εἶναι τὸ ἐν μυχῷ τινι τῆς ἀριστερᾶς τοῦ ναοῦ πτέρυγος ἱερὸν, σηκὸς μᾶλλον ἢ παρεκκλήσιον, τῆς ἐκεῖ ἀθλησάσης Ἀγίας Θεοκτίστης τῆς Λεσβίας. Ὁ αὐτὸς Νικήτας, ὑποχρεωθείς λόγῳ ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ μοναχοῦ, ἀναγράφει καὶ παραδίδει ἡμῖν τὴν μελαγχολικὴν τῆς ἀγίας ταύτης νεάνιδος ἱστορίαν, πῶς μοναχὴ ἀφιερωθείσα τῷ Θεῷ ἐν Λέσβῳ, ἐν ᾧρᾳ μεταβάσεως εἰς κώμην τινά, ἵνα ἀσπασθῇ ἐπὶ τῷ Πάσχᾳ ἑγγαμὸν ἐκεῖ αὐταδέλφην, ἀνηρπάγῃ ὑπὸ ἐπιδραμόντων αἵφνης Ἀράβων, πῶς ἐν ἀποβάσει τούτων ἐν τῇ ἐρήμῳ Πάρῳ ἐδραπέτευσε εἰς τὰ δάση τῆς νήσου, πῶς ἐκεῖ ἐταλαιπωρήθη, πῶς φοβερὸν ἐγκαταλείψεως ἔζησε βίον καὶ οἶον ἱερὸν ἔλαβε τέλος. Καὶ φρικτῶς ὁ ἀναγνώστης εἰς τὴν περὶ αὐτῆς τοῦ αὐτόπτου μαρτυρίαν: «ἦν ἄρα τὸ μὲν εἶδος γυνή, τὸ δὲ φαινόμενον ὑπεράνθρωπον, θριξ λευκή, πρόσωπον μέλαν, μικρὸν ὑποφαῖνον λευκότητα δέρματι συνέχουσιν μόνῳ τὴν τῶν ὀστέων ἀρμογὴν, ἥκιστα σαρκὸς ἐμπεφυκυίας, ἐώκει δὲ τὸ ὅλον σκιᾷ.»

Ἀλλὰ κλείοντες τὴν τοῦ ἱεροῦ τούτου Ναοῦ σύντομον ἡμῶν περιγραφὴν ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν τοῦ ἐπισκέπτου ἀκόμῃ εἰς τὸν ιδιόρρυθμον καὶ μεγαλοπρεπῆ καὶ εὐρύτατον αὐτοῦ ἐν ὑπερώῳ γυναικωνίτην, ὅστις αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ἔχει τόσῃν περιεκτικότητι ὅσῃν εἰς τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἡμῶν μεγάλων ναῶν.

Καὶ προαύλιον δὲ ἔχει ἐπίσης ἀρχαῖον, μέγα καὶ

ὀλομάρμαρον ὁ Ναὸς καὶ διπλῆν κελλίων σειρὰν ἐν εἵ-
δει φρουρίου περιβάλλουσιν καὶ ἐνισχύουσιν ἐν ἀρ-
χαία ἐποχῇ καὶ κινδύνοις τὸν ναὸν καὶ τρία ἀπ' ἀλ-
λήλων ἀνεξάρτητα ὕδατα· ἐν μὲν φρέαρ ἐν τῇ αὐτῇ
ἑτερον δὲ φρέαρ ἀρίστου ὕδατος ἐν αὐτῷ τῷ Ναῷ,
τρίτον δὲ πηγαῖον, ἀναβλύζον ὑπ' αὐτὴν τὴν Ἀγίαν
Τράπεζαν καὶ ὡς Ἀγίασμα θεωρούμενον

Ἐπισφραγίζομεν τὰ περὶ αὐτοῦ ἐν ἔτι σημειοῦντες
ἐπίσημον. Εἶναι τοῦτο χρυσόβουλον τοῦ ἡγεμόνος τῆς
Μολδοβλαχίας Μαυρογένους, ὑπάρχον ἄλλοτε ἐν τοῖς
ἀρχείοις τοῦ Δήμου Πάρου, ἥδη δ' εὕρισκόμενον ἐν
τῇ Χριστιανολογικῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἑταιρίᾳ ἐν Ἀθή-
ναις, ἐπισφραγίζον ἢ τοῦλάχιστον ἀναφέρον εἰς ἀρ-
χαιοτέραν ἐποχὴν τὴν παράδοσιν· καθ' ἣν ὁ Ναὸς
οὗτος τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐκτίσθη ὑπ' αὐτῆς
τῆς Ἀγίας Ἑλένης κατόπιν ταξίματος, ὁπότεν μετα-
βαίνουσα εἰς τοὺς Ἀγίους Τόπους πρὸς εὗρεσιν τοῦ
Τιμίου Σταυροῦ προσήγγισεν εἰς Πάρον ἐξ ἐναντίων
ἀνέμων. Ὄταν δηλαδὴ, ἀξιωθείσα τῆς θείας εὐδοκί-
ας, εὔρε τὸ Τίμιον ξύλον, ἐχορήγησε καὶ ἐφρόντισεν
ἀργότερα τὰ τῆς ιδρύσεως τοῦ ἱεροῦ τούτου Ναοῦ.

Ἀλλ' ἐγκλείει, ἐγκλείει καὶ ἄλλην στοργὴν καὶ ἄλ-
λην ἱερότητα δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας τὸ μέγα τοῦ-
το παντὸς αἰσθανομένου προσκύνημα. Δὲν εἶναι μό-
νον τὰ μάρμαρα τῶν ἀρχαίων λατομείων ἀφ' ὧν ὁ
κοδομήθη. Εἶναι μέρος τῆς ἀρχαίας εὐκλείας,
τῆς τῶν προγόνων ἡμῶν λατρείας ἐντετειχισμέ-
νον, συσσωματωμένον ἐν αὐτῷ. Διότι αἱ στήλαι του
τὰ μάρμαρά του εἶναι στήλαι καὶ μάρμαρα ἀρ-
χαίου Ἑλληνικοῦ ναοῦ· οἱ βωβοὶ μάρτυρες σήμε-
ρον καὶ ἀπὸ δεκαεπτὰ ἥδη αἰώνων τῆς ἀναιμάκτου
θυσίας, πολλοὺς αἰῶνας πρὶν παρίσταντο σιωπηλῶς
εἰς τὰς ἀρχαίας θυσίας, εἰς τὰς προσευχὰς καὶ τοὺς
ὕμνους καὶ τὰς κατὰ τῶν Περσῶν προσκλήσεις τοῦ
θείου καὶ τοὺς νικητηρίους εἶτα παιᾶνας. Ἐνθα ἡ
πάνσεπτος τοῦ Ἰησοῦ λατρεύεται μήτηρ, ἡ Ἀθηνᾶ

ἢ ἡ Ἥρα ἢ πιθανώτερον πάντων ἡ ἐφέστιος τῶν Παρίων θεὰ Δῆμητρα ἐλατρεύετο.

Τοιοῦτος ὁ σεπτὸς οὗτος Ναὸς ὑπὸ χριστιανικὴν ἱερότητα ὑπὸ Βυζαντινὰς ἀναμνήσεις, ὑπὸ ἐθνικῆς εὐκλείας ἐκφυγόντα, μεμακρυσμένα ὄνειρα καὶ φρικιάσεις. Τοιοῦτος ὁ Ναὸς ἀφ' οὗ ἐφιλοδοξήσαμεν νὰ ἄρωμεν τὸν πέπλον τῆς λήθης καὶ ἀδιαφορίας, νὰ κραυγάζωμεν γεγωνυῖα τῇ φωνῇ ὅτι εἶναι, ὅτι ὀφείλει νὰ γίνῃ γενικὸν τῆς Ἑλλάδος προσκύνημα.

★ ★
★

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000020588

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

